1. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

Javaslat
„Pápa város kiváltságai, kiváltságlevelei"
települési értéktárba történő felvételéhez

Készítette: Petrik Iván

....

Pápa, 2018. április

(P. H.)

I.
A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve: *Petrik Iván*

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:
   Név: *Petrik Iván*
   Levelezési cím: *8500 Pápa Széchenyi u. 20.*
   Telefonszám: *06704577881*
   E-mail cím: *petrik.ivan@mnl.gov.hu*

II.
A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

□ agrár- és élelmiszergazdaság	□ egészség és életmód	□ épített környezet
□ ipari és műszaki megoldások	X kulturális örökség	□ sport
□ természeti környezet	□ turizmus és vendéglátás	

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

X települési	□ tájegységi	X megyei	□ külhoni magyarság

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

Pápa a XIV. század végéig királyi birtok volt, majd 1389-ben, az akkor már városias fejlődésnek indult, de az adománylevélben még „udvarnokbirtoknak" nevezett települést a Garai család kapta adományba. A magánföldesúri birtoklás korszakában szerezte a város az első kiváltságait. Egy 1405-ben Zsigmond király által kibocsátott és csak említésből ismert kisebb jelentőségű, a fakitermelésre vonatkozó kiváltság után, 1439-ben jutott jelentős előjogokhoz a település.

Az első 1439. június 7-én Habsburg Albert által kibocsátott bíráskodási privilégium még inkább a földbirtokos Garaiak javát szolgálta, mivel a földbirtokos település feletti bírói hatalmát erősítette meg, de egyben kisebb ügyekben kizárta minden más bírói fórum illetékességét, azaz védelmet is jelentett a település lakosai számára.

1439. december 14-én (férje, Albert király halála után) Erzsébet királyné adta ki azt a kiváltságlevelet, amellyel Pápa mezőváros lakosait felmentette a külkereskedelmi harmincadvám fizetése alól. 1500. február 11-én Ulászló király az ekkor már a Szapolyai család által birtokolt Pápa lakosai számára teljes körű (tehát a belsővámokat is érintő) vámmentességgé emelte a kiváltságot. A vámmentesség lett Pápa legfontosabb kiváltsága, amely jelentősen hozzájárult a mezőváros gazdasági fejlődéséhez, és kereskedőváros jellegének kialakulásához. A vámmentességi kiváltságot 1518-ban II. Lajos, majd 1549-ben I. Ferdinánd is megerősítette.

A török által veszélyeztetett, végvárrá váló Pápa a XVI. században újabb kiváltságokat kapott. 1545-ben a várost körülfogó palánkfal felújítása, és folyamatos karbantartása érdekében I.

Ferdinánd (majd 1577-ben I. Rudolf) engedélyezte, hogy a környező erdőkből megfelelő fát termeljenek ki. 1577. szeptember 3-án I. Rudolf a mezőváros lakosait felmentette minden adófizetés alól, de kizárólag a háborús idők elmúltáig.

Ezek a kiváltságok azok, amelyek alapján a várost privilégizált mezővárosnak nevezték évszázadokon keresztül. A megszerzett privilégiumokat a későbbiekben majdnem minden uralkodó megerősítette. 1609-ben II. Mátyás erősítette meg a vámszedési kiváltságot. 1622-ben II. Ferdinánd erősítette meg a bíráskodási, vámszedési és adómentességi kiváltságot. (Ettől kezdve a megerősítések együtt érintették az említett három privilégiumot.) 1647-ben III. Ferdinánd, 1703-ban I. Lipót, 1712-ben III. Károly, 1748-ban Mária Terézia, 1830-ban I. Ferenc erősítette meg a kiváltságokat. Utoljára 1839-ben V. Ferdinánd bocsátott ki erre vonatkozó kiváltságlevelet. Ez utóbbiban a megerősítésen túl kibővítették az előjogokat. Egyrészt az uralkodó elrendelte, hogy a pápai polgárok felett első fokon kizárólag a városi tanács ítélkezzen, másrészt megtiltotta a testi fenyítés (botütés) alkalmazását a pápai polgárokkal szemben.

Az eredeti középkori és XVI. századi kiváltságlevelek elvesztek. Az eredetiekhez legközelebb álló szövegverziókat a Királyi Könyvek tartották fenn. A megerősítő oklevelek közül eredetiben maradt fenn III. Károly 1712. június 14-én kibocsátott füzet alakú, bekötött, hártyára írt, uralkodói függő, kettőspecséttel ellátott oklevele, amely az Esterházy Károly Kastélymúzeumban található Pápán.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

Pápa város kiváltságlevelei a város történetének legfontosabb írott forrásai közé tartoznak. A város életét, fejlődését döntően befolyásoló rendelkezéseket tartalmaznak. Becses város-, gazdaság- és kultúrtörténeti emlékek.

Amikor a XVIII. században Pápa kiváltságolt mezőváros konfliktusba keveredett az Esterházy családdal (akkori birtokosaival) más, tehát a kiváltságokat nem érintő ügyekben, a privilégiumokra utalva keserűen jegyezték meg a város vezetői, hogy volt idő, amikor a település birtokosai nem sanyargatták, hanem támogatták városukat. A kiváltságok tehát a konkrét rendelkezések hatályán túlmenően is a mezővárosi polgárság, és végeredményben a pápai identitás állandó hivatkozási pontjait jelentették évszázadokon keresztül.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

Molnár István: Pápa megyei város levéltára. Pápa, 1942.

Tanulmányok Pápa város történetéből. A kezdetektől 1970-ig. Pápa, 1994.

Memoriae commendamus – emlékezetül adjuk. Válogatás Pápa város történetének forrásaiból. Pápa, 2010. [További szövegkiadások, szakirodalom hivatkozásaival.]

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III.
MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek

3. A javaslathoz csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

Ajánlás

Pápa város évszázadokon keresztül viselte a „kiváltságolt mezőváros" büszke címet. Az erre a címre feljogosító privilégiumok részint középkori eredetűek, részint a végvári idők hősi korszakához köthetők. A kiváltságok és azok megerősítései városunk legfontosabb írott forrásai közé tartoznak. III. Károly 1712. június 14-én kibocsátott megerősítő oklevelét városunkban őrizzük, amely különleges gondosságú kialakításával becses tárgyi emléke is Pápa történetének. (Egykor őseink jelentős pénzösszeget áldoztak a minőségi, kancelláriai kivitelezésre a város közös pénzéből.)

A kiváltságok tették lehetővé, illetve biztosították a település számára a városi fejlődést, jelentősen hozzájárultak annak gazdasági megerősödéséhez, másrészt, áttételesen segítették a szülőföldjére, szűkebb patriájára büszke, sajátos pápai polgári öntudat kialakulását is.

Mindezek figyelembevételével javaslom Pápa város kiváltságainak, kiváltságleveleinek felvételét a Települési Értéktárba!

Pápa, 2018. június 8.

dr. Hermann István
igazgató
Jókai Mór Városi Könyvtár

Anno Dni 1720. die 25. Mensis May in Oppido Sabaria sub Congregatione Comitatus Castriferrei, Suprascriptae Sacrae Suae Maiestatis Privilegiales Literae exhibitae sunt, et solenniter etiam publicatae, per dictumque Comitatum cum debito Homagialis Obligationis observantia Cultu acceptatae.

Joannes Gregorius ... Jurati ... Notarius dicti Comitatus.

Anno 1713. Die 30. Mensis Junii In Generali Congregatione Dominorum Praelatorum, Baronum, Magnatum, et Nobilium Inclyti Comitatus Saladiensis, in Oppido Zalaeger-szeg celebrata, Praesentes Serenissimae Caesareae, Regiaeque Mattis Domini Domini Nostri Clementissimi benigne interventa ... Capidanorum litera Confirmationales Privilegiales exhibitae sunt et praesentatae ac ... Josephum Sigray de ... Juratum ejusdem Inclyti Comitatus Notarium Solenniter publicatae.

Idem Notarius

NOS CAROLUS SEXTUS

Dei gratia electus Romanorum Imperator semper Augustus, ac Germaniae, Hispaniarum, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniaeque etc. REX; Archidux Austriae, DUX Burgundiae, Brabantiae, Styriae, Carinthiae,
Carnioliae, Marchio Moraviae, DUX Lucemburgae ac superioris et inferioris Silesiae, Wirthembergae et Thekae, Princeps Sveviae, Comes Habspurgi, Tyrolis, Ferreti, Kyburgi et Goritiae etc. Memoriae commendamus tenore praesentium, significantes quibus expedit Universis: QUOD Fideles Nostri Providi et Circumspecti **Stephanus Laurencsics aliter Szabo** *Judex, et* **Petrus Szabo, Paulus Kadarcsay, Georgius Hegyi, Martinus Kerekes, Ioannes Gönczy et Georgius Pap** *Jurati Cives et Inhabitatores, ac tota denique Communitas Privilegiati Oppidi Papa nuncupati, in Comitatu Veszprimiensi existentis habiti, humillime exhibuerunt et praesentarunt Nobis certas literas Serenissimi olim Principis Domini* **Leopoldi** *Romanorum Imperatoris et Hungariae Regis, Genitoris et Praedecessoris nostri piissimae memoriae desideratissimi, Transumptionales in Papyro seu Charta patenter confectas, Sigilloque eiusdem secreto impressive communitas, quasdam alias Suas Literas ex Protocollis seu Libris Regiis penes Cancellariam nostram Regiam Hungaricam Aulicam more consueto conservari solitis, de verbo ad verbum descriptas et excerptas, Divorum condam Principum* **Alberti**, *item* **Rudolphi, Matthiae et Ferdinandi** *eorundem nominum secundorum, ... Romanorum olim Imperatorum et Hungariae Regum, Antecessorum videlicet et Praedecessorum nostrorum, necnon Serenissimae olim Principissae Elisabethae Reginae Hungariae ... et ... earum Confirmationem*

les, partim vero Collationales Exemptionales in se se continentes. Te-
nore quarum, et quidem primarum, mediante Serenissimae condam Princi-
pissae Dominae Elisabethae Reginae Hung. Universi Cives et Incolae praefati Op-
pidi Papensis ad instantiam Magnifici condam Ladislai de Gara, Bani ea-
rum Machoviensis, Consobrini ac Consanguinei sui, ac [illegible] Oppidi Pa-
pa, a tunc Domini Terrestris, in Tributo [illegible], et quarum [illegible] mercium pro
acquisitione victuum eorundem, emptione ac venditione rerum quarum-
libet, demptis unice iis, quarum de Regno exportatio manifeste esset pro-
hibita, ab omnium Tricesimarum Regalium, et Reginalium in perpetu-
um exempti, et supportati. Secundarum, praefati olim Principis Alberti
Romanorum Imperatoris ac itidem Hung. Regis, iidem Incolae et Cives
Papenses, ne propter Excessus vel Delicta aliena indicarentur [illegible]
quocunque arrestarentur, [illegible] Tertiarum porro [illegible]
pii Rudolphi Secundi Imperatoris [illegible] Regis [illegible]
[illegible] Cives et Incolae Papenses [illegible]
Censuum, et Contributionum tam Ordinari[illegible]
Subsidiorumque, et [illegible] Camer. exempti [illegible] Quartarum [illegible]
Quintarum tenore, per alte fatos condam [illegible] et Ferdin[illegible]
horum nominum Secundos, ambosque R[illegible]
gariae Reges praedeclaratum [illegible]
vilegia sicut in quantum in [illegible]
extitissent, successivis [illegible] Tenoris in-
frascripti. Supplicantum itaque [illegible]
actorius Communitatis praedicti Oppidi Papensis [illegible]
millime, quatenus Nos easdem Quinas literas, [illegible] quidem Privilegi-
ales, Exemptionales [illegible] Ferdi-
nandi Antecessorum et gloriosae memoriae Praedecessorum nostrorum Con-
firmatorias in praefato Authentico [illegible] con-
tentas, et descriptas, omniaque et singula in eisdem contenta [illegible]

et accepta habentes, Literisque nostris Privilegialibus inseribi et inseri facien. be-
nigne approbare, roborare, ratificare, et pro praefatis praememorati Oppidi
Papa Incolis, et Inhabitatoribus, totaque demum Communitate, modernis ut-
pote et futuris perpetuo valituras benigne confirmare dignaremur. Qua-
rum, et quidem in ordine Primarum Literarum tenor talis est: NOS LEO-
POLDVS DEI gratia electus Romanorum Imperator, semper Augu-
stus, ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniaeque etc.
REX; Archidux Austriae, DVX Burgundiae, Brabantiae, Styriae, Carinthiae,
Carnioliae, Marchio Moraviae, Comes Habspurgi, Tyrolis et Goritiae etc.
Memoriae commendamus tenore praesentium, significantes quibus expedit
Universis: Quod Fideles nostri, nobis dilecti, Reverendissimus in Christo Pater Pau-
lus Szecheny Colocensis, et Bachiensis Ecclesiarum Canonice unitarum
Archi-Episcopus, Episcopatus Weszprimien. Administrator, Locorumque et Co-
mitatuum eorundem Supremus, ac perpetuus Comes, necnon Consiliarius no-
ster: Prout et Universi Nobiles in privilegiato Oppido Papa Comitatu We-
szprimiensi existente, Domos et Fundos possidentes, medio demum eorun-
dem Memorialis Maiestati nostrae humillime exposuerint, hocce modo: Qualiter
idem certarum Literarum Serenissimi condam Principis ac Domini Ferdinandi
Secundi Romanorum Imperatoris, et Hungariae Regis, Praedecessorisque et Avi
nostri desideratissimi, gloriosissimae reminiscentiae, certorum quorundam dicti
Oppidi Papa Privilegiorum, eidem diversis Temporibus, et per diversos Reges
Hungariae Praedecessores pariter nostros elargitor, Confirmationalium, in Anno ad-
huc Domini Millesimo sexcentesimo vigesimo secundo, die decima septima Mensis
Junii, in Libera ac Regia Civitate nostra Sopronienßi emanatarum, Paribus pro
Jurium suorum cautione, et defensione plurimum indigerent, eorumque necessa-
Supplicando certum, cum Maiestati nostrae debita cum Instantia humillime, quate-
nus Nos praenominatis dictorum memorati Oppidi Papa Privilegiorum Ferdi-
nandeas Confirmationales, Anno quo supra emanatas, in Archivo, aut Pro-
thocolis Literarum nostrarum penes Cancellariam nostram Regio Hungaricam habitis, re-
quiri, et exmoveri facere, requisitarumque, et reinventarum Tenorem in Tran-

sumptu aliarum Lrarum nrarum Eiusdem, supplicantibus extradare digna-
remur: Quarum quidem Lrarum Confirmationalium in Protocollo, sive Li-
bro nro Regio reinventar. Tenor sequitur hunc in modum: NOS Ferdinan-
dus Secundus etc. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes qui-
bus expedit Universis. Quod Fideles nri Nobiles Georgius Sándor Iudex et Gre-
gorius Rauser, ac Basilius Fekete Iurati Cives Oppidi Papa in Comitatu Vesz-
primiensi adiacen. Maiestatis nrae venientes in Conspectum, suo ac Fidelium nrorum
Prudentum ac Circumspectorum caeterorum nempe Iuratorum Universorum Ci-
vium ac Incolarum Eiusdem Oppidi Papa nominibus et in Personis exhibue-
runt nobis et praesentaverunt Ternas quasdam Lras, unas quidem Serenissimi
condam Principis Dni Matthiae Secundi tunc Hung. etc. Regis, exinde vero Roma-
norum Imperatoris semper Augusti, Domini Patrui, Fratris et Praedecesso-
ris nri colendissimi felicissimae reminiscentiae in Pargameno patenter confectas
Sigilloque Eiusdem Secretoque ut Rex Hung. utebatur, impendenti et propria
Manu sua subscriptione communitas, quibus mediantibus Eadem Mtas
Paterna alias quasdam Lras Serenissimae condam Principissae Dominae Eli-
sabethae Reginae Hung. super certis Libertatibus, Immunitatibusque et Exem-
ptionibus eorundem Civium et Incolarum praefati Oppidi Papensis emana-
tas confirmavit. Alias vero Serenissimi olim Principis Dni Alberti Roma-
norum Imperatoris, ac itidem Hung. et Bohemiae Regis in Pargameno patenter
confectas Secretoque suo Sigillo, quo ut Rex Hung. utebatur impressive communitas,
quibus mediantibus, ne iidem Cives Papenses exceptis Causis Criminalibus
propter Excessus, vel Debita alicui iudicarentur, aut per quoscunque arrestaren-
tur, sedulo cavetur. Tertias vero Sacratissimi quondam Principis Dni Imperato-
ris Rudolphi, ac itidem Hung. et Bohemiae Regis similiter in Pargameno pa-
tenter confectas Sigillo suo Anulari et propria manus subscriptione robora-
tas, quibus mediantibus idem Imperator et Rudolphus REX Universis et singulis
ne antedictis Civibus Papensibus usque ad pacatiora Tempora ad solutionem
Censuum et Contributionum tam Ordinariarum, quam Extraordinariarum
Subsidiorumque et luari Camer. cogerentur et compellerentur, praecipiendo di-

gnoscebantur, Tenorum infrascriptorum. Supplicantes iidem Georgius Sándor,
et Gregorius Rauser, ac Basilius Teleö, suis, ac caeterorum quorum supra nom=
inibus et in Personis Maiestati nostrae humiliter, quatenus Easdem Sernas Literas, om=
nia, et singula in Eisdem contenta, rata, grata, et accepta habendo, Literisque no=
stris Privilegialibus inseri, et inscribi faciendo, approbare, roborare, et ratifi=
care, ac pro praedictis Universis Civibus, et Inhabitatoribus, memorati Oppi=
di Papa, ipsorumque Posteris, et Successoribus Universis innovando, perpetuo
valituras, gratiose confirmare dignaremur. Quarum quidem praefatarum Li=
terarum se Matthiae Regis Literarum Tenor talis est. Nos Matthias Secundus
Dei gratia Hungariae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniae, Ramae, Serviae, Galliciae,
Lodomeriae, Cumaniae, Bulgariaeque etc. REX, designatus in Regem Bohe=
miae, Archidux Austriae, DUX Burgundiae, Styriae, Carinthiae, Carniolae, Mar=
chio Moraviae, Comes Habspurgi, et Tyrolis etc. Memoriae commendamus tenore
praesentium, significantes quibus expedit Universis, Quod Fideles nostri Pru=
dentes, ac Circumspecti Gregorius Rauser, Stephanus Paduri Jurati, et
Demetrius Thet Notarius, Oppidi Papa, Nominibus et in Personis exhibuerunt
nobis, et praesentaverunt Literas quasdam Privilegiales Serenissimae quondam
Principissae, Dominae Elisabethae Reginae Hungariae beatissimae memoriae in Par=
gameno confectas, Sigilloque Eiusdem albi in cera in inferiori Earum margine im=
pressive communitas, quibus mediantibus Eadem condam Elisabetha Regina Uni=
versos Cives, Hospites, et Incolas praedicti Oppidi Papa, ab omni Tricesimarum
Regalium, et Reginalium Solutione in perpetuum exemisse, ac supportasse di=
gnoscebatur, Tenoris infrascripti. Supplicatum itaque Maiestati nostrae nomine et in Per=
sona eorum, quorum supra extitit humillime, quatenus praefatas Literas dictae
condam Elisabethae Reginae, omniaque et singula in Eisdem contenta, rata,
grata, et accepta habentes, Literisque nostris Privilegialibus de verbo ad verbum inse=
ri, et inscribi facientes approbare et roborare, ac tam pro praefatis Civibus et Ho=
spitibus, totaque Communitate, Eiusdem Oppidi Papa, quam Eorundem
Posteris, et Successoribus Universis perpetuo valituras, gratiose confir=
mare dignaremur. Quarum quidem Literarum Tenor talis est. NOS.

Elisabeth DEI gratia Regina Hung.ae Dalmatiae, Croatiae, etc. Austriaeq. et Sty-
riae Ducissa, necnon Marchionissa Moraviae etc. Memoriae comendamus tenore
praesentium, significantes quibus expedit Universis. Quod cum regnantis praefe-
renda sublimitas caeterorum directioni Divinitus praefecta, dignis praemiatio-
nibus generaliter metiri teneatur, Fidelium merita singulorum, expedit sum-
mae longius discretioni Eiusdem, sic liberalitatis suae Exercitia, circa Dona inter
subditos erroganda, circumspecta dispensatione moderari, ut hos, quos amplior
fidelitas, altioraq. exhibita Obsequia, ac aptitudo, et potentia exhibendi, nedum
alienae laudis praeconio, sed palpabili Comendationis experientia, quorumq.
viribus, et Potentia Regalis gloriae roborantur fastigia, gratia et munere pro-
sequatur prae caeteris largiori, sic etenim Principantis Magnificantis circum-
spectio attollitur gloria, et fideles caeteri exinde sumpto Exemplo, capaciores
fidei, syncerior affecti, ad exhibenda Principi honorifica, et fidelitura obse-
quia fortius attenduntur. Nrã igitur Considerationis intuitum converten(tes),
ad Fidelissimorum nobis syncere dilectum Magnificum Ladislaum de Gara, Ba-
num nrum Machoviensem, Capitaneum Castri nri Wissegradien. et Lyptovien.,
quem nedum Virtutes et Obsequiorum Paternorum scilicet et propriorum genera,
quae tamen revera, tam multiplicia, grandiq. laude digna existunt, ut ea non
simplici relatu, nisi amplo Sermone narrare possemus; Verum primus mul-
toq. altius illa cunctis manifesta Consanguineitas, quae Nos ex Dnã Bar-
bara Regina, ipsum vero ex Anna Palatinissa Sororibus, ipsum Uterinis pro-
creatos, utrinq. copulavit, nrã Dilectione et favore reddunt supreme dignum.
Praemissorum intuitu, et speciali gratia, Eidem aliqualis nri favoris dulce-
dinem ostendere volentes: Universos Mercatores, Institores, ac Cives et Hospi-
tes, Populosq. et Jobbagiones Eiusdem Ladislai Bani in Oppido suo Pa-
pa vocitato, nunc commorantes, et in futurum moraturos, qui scilicet ne-
gotiari, ac cum Mercibus et Rebus quibuscunq. ipsorum pro Acquisitione
victuum Eorundem, Emptioneq. et Venditione Rerum quarumvis, hinc in-
de in Regno nro procedere, ac Partes Eiusdem, aut Ipsum Regnum Mer-
cari, et Res venales, demptis Rebus tamen, quarum de Regno exportatio

manifeste est prohibita, educere, exire, et inde suas Mercantias asserendo
reintrare habuerint ac voluerint, a solutione Tricesimarum Regalium, sci-
licet et Reginalium, ubicunque in Regno nostro de eorum mercibus rebusque ve-
nalibus, et alijs quibuscunque facienda, in perpetuum gratiose duximus eximen-
dos, et supportandos. Imo eximimus et supportamus praesentium per vigorem.
Quocirca Vobis Fidelibus nostris Universis Tricesimatoribus et Vice Tricesima-
toribus Regalibus et Reginalibus in quibuscunque Tricesimis, intra hoc Regnum
exigi solitis, ex nunc constitutis et in futurum constituendis, praesentibus cernendo,
firmissime praecipientes committimus et mandamus, quatenus a modo in poste-
rum praescriptos Mercatores, Cives, Hospites et Jobbagiones annefati
Ladislai Bani in praescripto suo Oppido Papa commorantes vel moraturos in
quibuscunque dictis Tricesimarum Regalium et Reginalium ubicunque ut prae-
fertur in Regno nostro exigi solitarum, ad solutionem eiusmodi Tricesimarum
de quibuscunque eorum Mercibus et Rebus eorum praemissis, facien. contra for-
mam praeeminentiae nostrae gratiae Exemptionis attrahere et compellere, aut propte-
rea in Personis et Rebus impedire, perturbare et damnificare nunquam et
nequaquam praesumatis, nec sitis ausi modo aliquali gratiam nostram cupitis.
Praesentes autem post lecturam semper reddi edicimus praesentanti. Datum
Veteris Budae in octavo Festi Beatae Luciae Virginis et Martyris Anno Do-
mini Millesimo quadringentesimo tricesimo nono. Nos itaque praemissa sup-
plicatione memoratorum Gregorij Kauser, Stephani Bodari, et Demetrij
Toth suis ac Universorum Civium, Hospitum ac Inhabitatorum praedicti Op-
pidi Papa nominibus et in Personis facta, qua supra Maiestati Regiae benigni-
ter clementer exaudita et admissa, praescriptas Literas memoratae condam Do-
minae Elisabethae Reginae Privilegiales non abrasas, non cancellatas, nec in
aliqua sui parte suspectas, sed omni vitio et suspicione carentes, praesentibusque
Literis nostris Privilegialibus de Verbo ad Verbum sine diminutione et augmento ali-
quali insertas et inscriptas, quoad omnes earum Continentias, Clausulas et Articu-
los eatenus, quatenus eaedem rite ac legitime existunt emanatae, viribusque ea-
rum veritas suffragatur, ac in quantum hactenus in continuo usu fuerunt

& eiusdem Privilegii etiam nunc existunt, ratas, gratas & accepta haben(tes), ap-
probavimus & ratificavimus atque tam pro memoratis ac tota Communitate
dicti Oppidi Papa, quam ipsorum Posteris & Successoribus universis innovan(do),
perpetuo valituras gratiose confirmavimus, imo acceptamus, approbamus,
ratificamusque et confirmamus, salvis iuribus alienis. Harum nostrarum se-
creto Sigillo nostro, quo ut Rex Hung. utimur, impendenti communitarum vigore
et Testimonio Literarum. Datum per manus Fidelis nostri nobis dilecti Reve-
rendi Valentini Lepes Episcopi Nitriensis Loci eiusdem Comitis perp.,
nostri Consiliarii et Aulae nostrae per Hungariam Cancellarii in Arce nostra Regia
Posonien. vigesima die Mensis Decembris, Anno Domini Millesimo Sexcente-
simo nono, Regnorum nostrorum Hung. etc. primo, aliorum vero anno Secundo. Reve-
rendissimis ac Venerabilibus in Christo Patribus Dominis Francisco Forgach de Gi-
mes, sanctae Romanae Ecclesiae Presbytero Cardinale, Strigonien., Demetrio
Napragyi Colocensis & Bachiensis Ecclesiarum Canonice unitarum
El. Archi-Eppo., Fratre Simone Bratulich Zagrabien., Nicolao Mikac
Varadien., eodem Demetrio Napragyi Administratore Iaurien., Petro
Domitrovich El. Quinque-Ecclesien., praefato Valentino Lepes Nitrien.,
Paulo Almasy El. Vaciensis, Ladislao Maithesy El. Sirmien., Stephano
Herovitio El. Csanadien., Georgio Mataczy El. Tinninien. & Ioanne
Telegdy El. Bosnen., Ecclesias Dei feliciter gubernantibus, Agriensis,
Transylvanien., Segniensis & Modrusien. Cathedralibus sedibus vacan-
tibus. Item Spectabilibus ac Magnificis Comite Georgio Turzo de Bethlenfal-
va Regni nostri Hung. Palatino, Comite Thoma Erdődy de Monyorokerek
Regnorum nostrorum Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae Bano, Sigismundo
Forgach de Gymes Tavernicorum, Ioanne Draskovich Cubiculariorum,
Francisco de Battyan Agazonum, Andrea Doczy Pincernarum, Nicolao
Istvanffy de Kis Asszonyfalva Ianitorum, Thoma Zechy Curiae nostrae,
rum Regalium Magistris, Iudicatus Curiae et Dapiferatus Officiis va-
cantibus, Stephano Palffy Comite Posonien., caeterisque quam plurimis
Regni praedicti nostri Hung. Comitatus tenen. et honores. Secunda ranum

Lrar Tenor sequitur in hunc modum. Albertus Dei gratia Romanorum
Imperator et Rex semper Augustus, ac Germaniæ, Bohemiæ, Dalma-
tiæ, Croatiæ etc. Rex; et Dux Austriæ etc. Fidelibus nostris Universis, et
singulis Prælatis, Baronibus, Comitibus, Castellanis, Nobilibus, ipsorumque
Officialibus, item Civitatibus, et liberis Villis, ipsarumque Rectoribus, Iu-
dicibus, et villicis præsentium notitiam habituris, Salutem, et gratiam.
Cum antiqua et approbata Lege et Consvetudine Regni nostri requirente, quivis
Nobilis, et Domo possessionatus suos Jobbagiones, et famulos in possessiona-
riis more et ad Instar caeterorum Jobbagyonum suorum, in quibuslibet
Possessionibus suis commorantes, in quibusvis Causis, tempus duntaxat fur-
ti, Homicidii, Latrocinii, Incendii, ac alijs Causis publicis Criminalibus ip-
semet judicandi liberam habeat facultatem. Fidelitati igitur vestræ fir-
missime præcipimus, et mandamus, quatenus Cives, et Jobbagiones Fi-
delis nostri dilecti Magnifici Ladislai de Gara Bani nostri Machovien. in Oppi-
do suo Papa appellato, commorantes, et famulos suos impossessionatos Oppido
in eodem ad instar aliorum Jobbagionum suorum residentes in nullis Causis
et Causarum Articulis, exceptis duntaxat præmissis, judicare, vel coram vobis ad ju-
re judicium compellere, sed ipsos coram eorum prohibere, atque semper ipsam
Justitiam in vestris Possessionibus, Tenutis, Honoribus, Officiolatibus, aut
...... facere præsumatis, nec sinatis, nullo modo aliquali. Signan-
ter pro Debitis debitis, et Excessibus aliorum, si qui enim quicunque Actionis
vel quæstionis contra præfatos Cives seu Jobbagiones annotati Ladislai
Bani in prædicto Oppido Papa appellato commorantes habent, vel habuerint,
hi in præsentia ejusdem Domini eorum, aut Officialium suorum juridice
prosequantur super eisdem. Ex parte quorum idem, vel Officiales sui om-
nimoda contra eos querulantibus Iuris et Iustitiæ, ac debitæ Satisfactionis com-
plementum tenebuntur exhibere, prout dictaverit Ordo Iuris. Ubi autem
idem Ladislaus Banus aut Officiales sui prædicti in reddenda cuipiam justi-
tia remissi fuerint, extunc non ipsi Cives seu Jobbagiones, sed anno-
tatus Ladislaus Banus, Dominus scilicet eorum, aut Officiales ipsius in nostram

vel alterius ordinarii Judicis eorum praesentiam, per Querulantes legitime
evocentur. Ex parte quorum Nos, vel idem Judex Ipsorum Ordinarius,
Eisdem Querulantibus, mere juris et Justitiae, debitaeque Satisfactionis Com-
plementum exhibebimus, vel impendet, prout dictaverit Ordo Juris. Secus igi-
tur facere non ausuri. Praesentibus perlectis, Exhibenti restitutis. Datum Budae,
die Dominica proxima post Festum Sacratissimi Corporis Christi, Anno eiusdem
Millesimo quadringentesimo Tricesimo nono. Secundarum porro Literarum
sequentia sic incipit. NOS Rudolphus Secundus DEI gratia electus
Romanorum Imperator, semper Augustus, ac Germaniae, Hungariae, Bohe-
miae etc. Rex, Archidux Austriae, Dux Burgundiae, Comes Tyrolis etc. Me-
moriae commendamus tenore praesentium, significantes quibus expedit Universis:
Quod Nos cum ad Fidelium nostrorum Prudentum ac Circumspectorum Judi-
cis et Juratorum, caeterorumque Civium et Inhabitatorum Oppidi Papa in Co-
mitatu Weszprimiensi existentium humillimam Supplicationem, tum propte-
rea faciem Malti, tum vero continuum Militum, et Praesidiariorum nostro-
rum in eo residentium conductionem devenisse di[illegible] ipso decore, et uti-
litate Regni huius vicissim reaedificari, ac restaurari, Civesque paulatim
a damnis ipsorum respirare, ac denuo vires sumere. Ob hoc universos et sin-
gulos Cives ac Inhabitatores eiusdem Oppidi Papa, ab omni solutione
Censuum et Taxarum nostrarum, tam ordinariarum, quam extraordinaria-
rum, Subsidiorumque et lucri Camerae nostrae, intra illud tempus quo haec Di-
sturbia durant, ac quousque, Deo propitio, hoc Regnum nostrum, et consequen-
ter idem Oppidum Papa, pristinum statum suum recuperabit, pacatio-
raque tempora subsequantur, gratiose duximus eximendos et supportandos,
Immo eximimus et supportamus praesentium per vigorem. Quocirca Vo-
bis Fidelibus nostris Reverendo, ac Egregiis Stephano Radeczi Episcopo Ec-
clesiae Agriensis, Praefecto, caeterisque Consiliariis Camerae nostrae Hungaricae, nec
non Comiti, Vice Comiti, et Judlium dicti Comitatus Weszprimiensis, item Di-

catoribus, et Exactoribus quorumcunque Censuum, Taxarum, et Contributio-
num nostrarum, tam Ordinariarum, quam Extraordinariarum, modernis et fu-
turis praesentes nostras visuris, harum nostrarum serie firmiter committimus, et
mandamus, quatenus a modo deinceps tempori scilicet in ea praedicta ipsum,
dictos Cives, et Inhabitatores Oppidi praefati Sapa, ad solutionem praescripto-
rum Censuum, et Contributionum nostrarum, tam Ordinariarum, quam Extra-
ordinariarum, sub iudiciorumque et Curri Camerae nostrae cogere et compellere nus-
quam et nequaquam praesumatis, neque eosdem propterea in Personis, Re-
busque et [illegible] eorum quibusvis contra formam praemissae nostrae gratiae Exem-
ptionis impedire [illegible] inquietare audeatis, sed praemissam Exemptionem
nostram [illegible] [illegible] tam Vos ipsi firmiter, et inviolabiliter
[illegible] quam [illegible] observari facere debeatis et teneamini. Secus n[on]
[illegible] [illegible] Exhibenti restitutis. Datum Viennae die
[illegible] [illegible] quingentesimo septuagesimo septimo.
[illegible] supplicatione praefatorum Iudicis, et Iuratorum Civium
[illegible] supra porrecta Maiestati Regiae be-
[illegible] Privilegia, et
[illegible] sit,
[illegible] praesentibus Literis
nostris Privilegialibus de Verbo ad Verbum, sine diminutione et augmento
[illegible] Earum omnes Continentias, Clau-
sulas et Articulos [illegible] in eadem rite et legitime [illegible] ema-
[illegible] suffragantur, ac sibi in quantum eatenus Uni-
versi [illegible] Incolae Papenses in huiusmodi Libertatis, Exemptionisque et
Exemptionis [illegible] [illegible] sunt, et existunt, ra-
[illegible] approbavimus, ratificavimus, ac propria,
[illegible] Universis [illegible] et Incolis Papensibus, ipsorumque Posteris, et Suc-
cessoribus [illegible] perpetuo valituras gratiose confirmavi-

mus, prout acceptamus, approbamus, ratificamusque et confirmamus; Sal-
vo jure alieno. Harum nrarum Secreto Sigillo nro quo ut Rex Hungariae
utimur impendenti communitarum vigore et Testimonio Literarum. Datum
per manus Fidelis nri nobis dilecti Reverendissimi Valentini Lepes Colo[illegible]
sis et Bachiensis Ecclesiarum Canonice unitarum Archi-Eppi, Administra-
toris Episcopatus Jauriensis, Locorumque Eorundem Comitis perpetui, Con-
siliarii et per Regnum nrum Hungariae Aulae Cancellarii [illegible] Civitate nra Li-
bera, ac Regia Soproniensi, die decima septima Mensis Augusti Anno Dni
Millesimo Sexcentesimo Vigesimo secundo. Regnorum nrorum Romani
Tertio, Hungariae et reliquorum quinto, Bohemiae vero [illegible] Sexto. Reve-
rendissimis ac Venerabilibus in Christo Patribus [illegible] Petro Pazman
Metropolitanae Strigoniensis et Valentino Lepes Colo[illegible] et Ba[illegible] unitarum Ec-
clesiarum Archi-Eppis, Comite Ioanne Erdődy de Mo[illegible]rokerek [illegible]
Agriensis, Petro Domitrovich Zagrabien., Ioanne [illegible] Ste-
phano Andrasy de Csak[illegible]falva, Ecclesiae Transilvaniensis [illegible]
primien., memorato Valentino Lepes Administratore [illegible]
Ecclesiae Nitrien., Nicolao Dal[illegible] Vaczien., Thoma [illegible]
Ecclesien., Matthia Herov[illegible] Ecclesiae Csanadiensis, [illegible] Sir[illegible]
sis, Paulo David Ecclesiae Tinn[illegible]en., Stephano Szegnici Ecclesiae Scenensis, [illegible]
sio de Regnesen. Rosonensis, [illegible] Ioanne [illegible] Agni[illegible]
ensis et Moarmiensis [illegible] Episcopis, Ecclesias DEI [illegible]
nantibus. Item Spectabilibus ac Magnificis Comite Stanislao [illegible]
falva, praedicti Regni nri Hungariae Palatino, Comite N[illegible]
dictorum Regnorum nrorum Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae Bano, Comite
Thoma Erdődy de Monyorokerek Tavernicorum, Francisco de [illegible] Aga-
zonum, Nicolao Eszterhazy de Galantha Curiae [illegible] Melchiore [illegible]
kers, Janitorum nrorum Regalium [illegible]
Dapiferorum, et Pincernarum nrorum Regalium Magistris [illegible] Ste-
phano Palffy de Erdőd Comite Posoniensi, Caeterisque quamplurimis Regni nri

stri Hung. Comitatus tenen et Donores. Nos itaque praemissas antelati Imperatoris, et Regis Avi Nostri desideratissimi, annotatorum totiesfati Op-
pidi Papa Privilegiorum Confirmationales, modo quo supra exhrata-
rum Literas ex Prothocollo seu Libro nostro Regio, penes antelatam Cancella-
riam nostram Regiam Aulicam Hungaricam habito, de Verbo ad Verbum
sine diminutione et augmento aliquali transcribi facientes, easdem in
Transumpto praesentium Literarum nostrarum praespecificatis Supplicanti-
bus, Jurium eorum, temporum futurorum ad Cautelam, et defensionem necessarie,
extradandas esse duximus, et concedendas. Datum in Civitate nostra Vi-
enna Austriae, die decima nona Mensis Septembris, Anno Domini Mille-
simo Septingentesimo Tertio. Regnorum nostrorum Romani Quadrage-
simo Sexto, Hung. et reliquorum Quadragesimo nono, Bohemiae vero
Anno Quadragesimo Sexto. Leopoldus m. p. Ladislaus Mattyasovszky
[illegible] Hunyady m. p. NOS itaque praemissa Supplicatione antelatorum
[illegible], cunctorumque Communitatis saepefati Oppidi Papa, Regia
[illegible] clementer et admissa, praeinsertas Literas Transum-
[illegible] in eodem tenentia supra declaratas Exemptionales, et Confir-
mationales, non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte suspectas
[illegible] omni prorsus vitio, et suspicione carentes, praesentibus Literis nostris Pri-
vilegialibus, de Verbo ad Verbum sine diminutione, et augmento aliquali
[illegible] et insertas, quoad omnes earundem Continentias, Clausulas, et
Articulos, eatenus quatenus eaedem rite et legitime existunt emanatae, Ju-
ribusque earum Veritas suffragatur, ac etiam quantum iidem Universi In-
habitatores et Cives Papenses in huiusmodi Libertatis [illegible], et Ex-
emptionis continuo Usu fuerunt, atque etiam modo sunt, ratas, gratas, et ac-
ceptas habentes, approbavimus, ratificavimus, ac praespecificatis Univer-
sis Incolis, totique Communitati Papensi, ipsorumque Posteris, et Successori-
bus universis, in perpetuum valituras clementer confirmavimus;
Imo acceptamus, approbamus, ratificamusque, et confirmamus. Salvo

Sub appensione. Harum nostrarum secreto Sigillo nostro quo ut REX Hunga-
riae utimur impendenti communitarum vigore et testimonio literarum. DA-
TUM per manus Fidelis nostri nobis syncere dilecti Spectabilis ac Mag-
nifici Comitis Nicolai Illésházy de Eadem, haereditarii in Trenchen,
Eiusdemque pro nunc et Lyptovien Comitatuum perpetui Supremi Comi-
tis, actualis intimi Consiliarii nostri et per antelatum Regnum Hungariae
Aulae nostrae Cancellarii, in Regia Arce nostra Posoniensi die decima quar-
ta Mensis Junii, Anno Domini Millesimo Septingentesimo duodecimo.
Regnorum nostrorum Romani Primo, Hispaniarum Nono, Hungariae
vero Bohemiae et reliquorum ANNO Secundo.

Carolus

Comes Nicolaus Illésházi

Praesentes factae [illegible] Regiae [illegible]
Dni Dni nostri [illegible] Caroli Sexti
Imperatoris [illegible] benignissima [illegible]
[illegible]
[illegible]
habitae, [illegible] nemine [illegible]
[illegible] Inclyti Com[illegible]
[illegible] Congregatione die
27 July Anno 1712 [illegible]

Anno 1713 Die 13 [illegible] Julii [illegible]
[illegible] Praelatorum, Baronum, Magnatum et
Nobilium Inclyti Comitatus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Michaelem [illegible]
[illegible] solemniter publicatae [illegible]
Legibus [illegible]

Adam [illegible]

Per me Georgium [illegible]
[illegible]

Ladislaus Huniadi

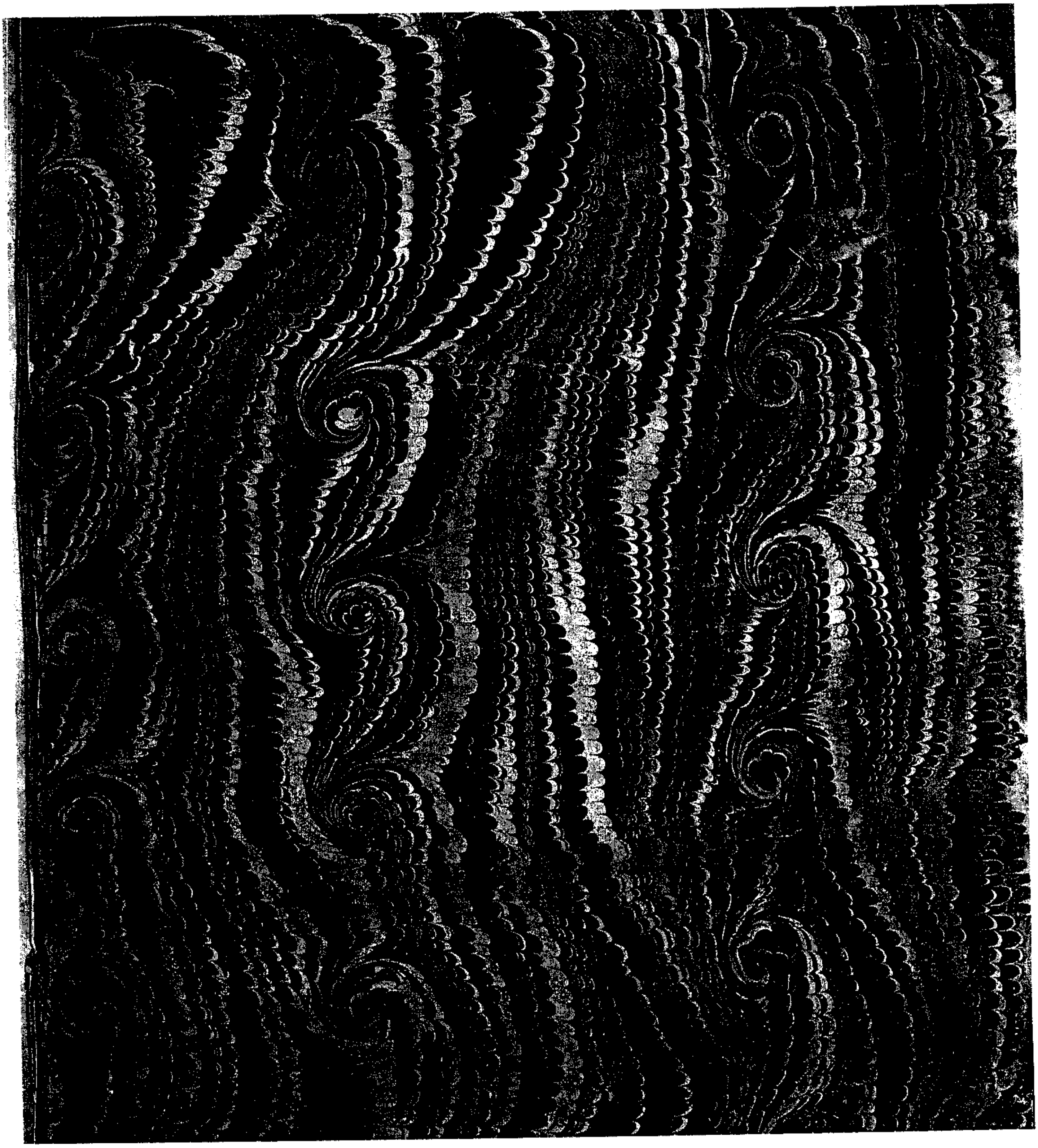

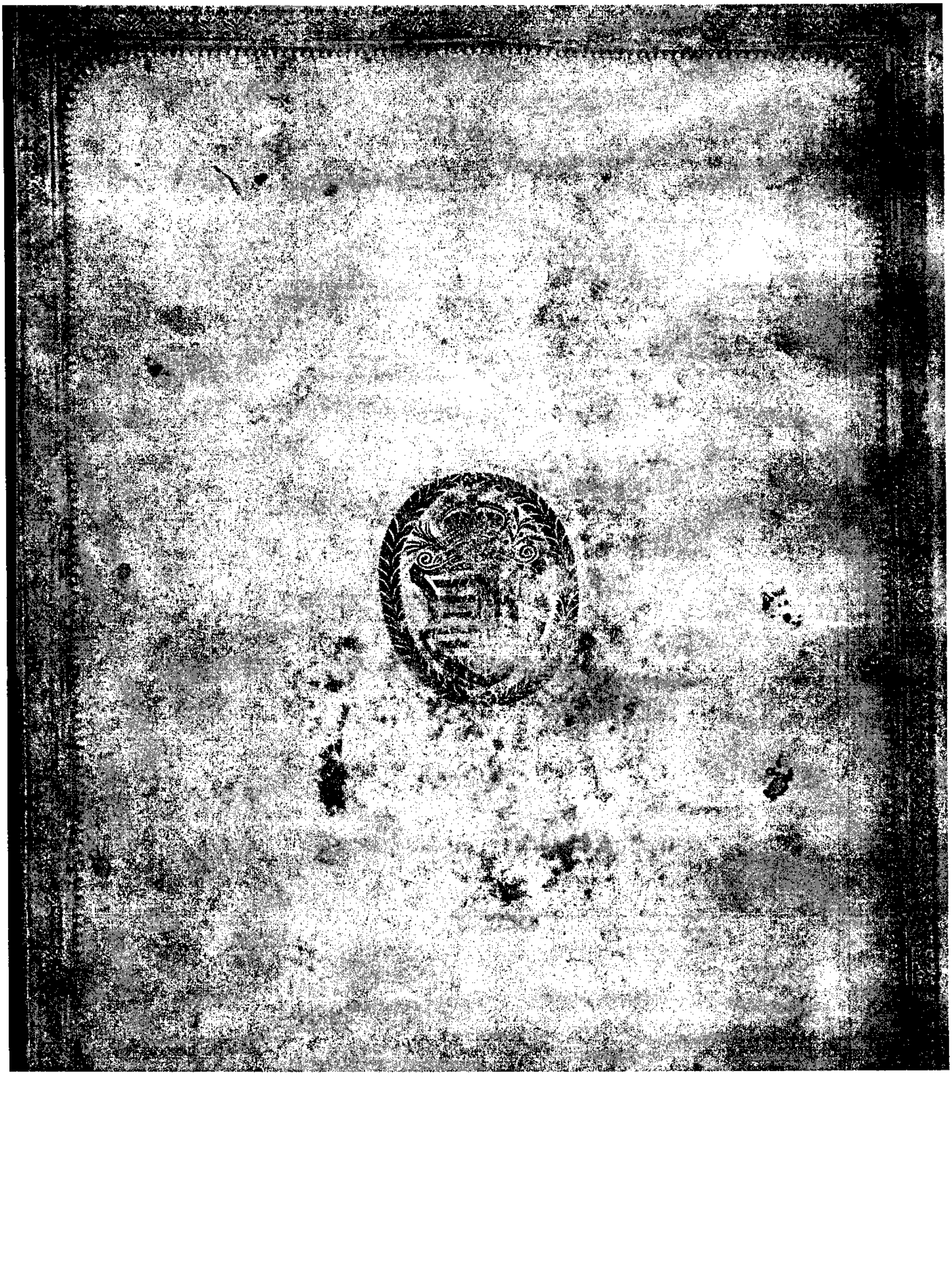

63.11.27.